॥ १६ ॥ नियम्यंतेनियमेनोपतिष्ठंते देवब्राह्मणवैदिकीदेवादिविषयिणी देवब्राह्मणनिंदिकाइतिपाठेस्पष्टोर्थः ॥ १७ ॥ अक्षमेतिछेदः ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ अवाक्स्रोतसःअधोगमनार्हश्चित्तप्रवाहोयेषांतेतथा ॥ २५ ॥ उत्कर्षंआरोहक्रमं उद्रेकंपुण्याविर्भावं ॥ २६ ॥ अन्यथाप्रतिपन्नाःतिर्यक्स्थावरादियोनिंप्राप्ताः ब्राह्मणानांब्राह्मणैः कर्मणःअग्निहोत्राद्यर्थंविरुद्धाःहिंसिताःसंतोवैदिकेनसंस्कारेणऊर्ध्वमायांति ततश्चयुताश्चब्राह्मणादिजातिंलब्ध्वायतमानाइत्यादिद्वयोःसंबंधः ॥ २७ ॥ २८ ॥ एतदेवस्पष्टयति अन्यथेति ॥ २९ ॥ चूचुकाःस्खलद्गिरः ॥ ३० ॥ शूद्रेति वै

सर्वएतेगुणावृत्तास्तामसाःसंप्रकीर्त्तिताः॥ येचान्येविहिताभावालोकेस्मिन्भावसंज्ञिताः॥ १६॥ तत्रतत्रनियम्यंतेसर्वेतेतामसागुणाः ॥ परिवादकथानित्यं देवब्राह्मणवैदिकी॥ १७॥ अत्यागश्चाभिमानश्चमोहोमन्युस्तथाऽक्षमा ॥ मत्सरश्चैवभूतेषुतामसंवृत्तमिष्यते ॥ १८ ॥ वृथारंभाहियेकेचिद्वृथादानानियानि च॥ वृथाभक्षणमित्येतत्तामसंवृत्तमिष्यते॥ १९॥ अतिवादोऽतितिक्षाचमात्सर्यमभिमानिता॥ अश्रद्दधानताचैवतामसंवृत्तमिष्यते॥ २०॥ एवंविधाश्चयेके चिल्लोकेस्मिन्पापकर्मिणः॥ मनुष्याभिन्नमर्यादास्तेसर्वेतामसाःस्मृताः॥ २१ ॥ तेषांयोनीःप्रवक्ष्यामिनियताःपापकर्मिणां ॥ अवाङ्निरयभावायेतिर्यङ्निरय गामिनः ॥ २२ ॥ स्थावराणिचभूतानिपशवोवाहनानिच ॥ क्रव्यादादंदशूकाश्चकृमिकीटविहंगमाः ॥ २३ ॥ अंडजाजंतवश्चैवसर्वेचापिचतुष्पदाः ॥ उन्मत्ताबधिरामूकायेचान्येपापरोगिणः॥ २४ ॥ मग्नास्तमसिदुर्वृत्ताःस्वकर्मकृतलक्षणाः ॥ अवाक्स्रोतसइत्येतेमग्नास्तमसितामसाः ॥ २५ ॥ तेषामुत्कर्ष मुद्रेकंवक्ष्याम्यहमतःपरं॥ यथातेसुकृताँल्लोकाँल्लभंतेपुण्यकर्मिणः॥ २६ ॥ अन्यथाप्रतिपन्नास्तुविरुद्धायेचकर्मणः ॥ स्वकर्मनिरतानांचब्राह्मणानांशुभैषि णां॥ २७॥ संस्कारेणोर्ध्वमायांतियतमानाःसलोकतां॥ स्वर्गेगच्छंतिदेवानामित्येषावैदिकीश्रुतिः ॥ २८ ॥ अन्यथाप्रतिपन्नास्तेविबुद्धाःस्वेषुकर्मसु॥ पुन रावृत्तिधर्माणस्तेभवंतीहमानुषाः ॥ २९॥ पापयोनिंसमापन्नाश्चंडालामूकचूचुकाः ॥ वर्णान्पर्यायशश्चापिप्राप्नुवंत्युत्तरोत्तरं ॥ ३० ॥ शूद्रयोनिमतिक्रम्य येचान्येतामसागुणाः॥ स्रोतोमध्येसमागम्यवर्त्ततेतामसेगुणे ॥ ३१ ॥ अभिष्वंगस्तुकामेषुमहामोहइतिस्मृतः ॥ ऋषयोमुनयोदेवामुह्यंत्यत्रसुखेप्सवः ॥ ॥ ३२॥ तमोमोहोमहामोहस्तामिस्रःक्रोधसंज्ञितः॥ मरणंत्वंधतामिस्रस्तामिस्रःक्रोधउच्यते॥ ३३॥

श्यादियोनिप्राप्तौक्रोधादयस्तामसगुणास्तमोगुणस्रोतसिआ यांति तेभ्यआत्मानंरक्षेदित्यर्थः ॥३१॥ कामेषुस्त्र्याद्यर्थेषुअभिष्वंगआसक्तिः ॥३२॥ अविद्यास्मितारागद्वेषाभिनिवेशाःपंचक्लेशाअत्रतमआदिशब्दैरभिधीयंते तेषुतामिस्रश्चतुर्थःक्रोधसंज्ञितोनतुद्वेषइत्यर्थः एवंअंधतामिस्रोपिनाभिनिवेशःकिंतुमरणमेव तामिस्रःक्रोधउच्यतइतिपुनर्वचनंपरपरिभाषितार्थनिराकरणार्थं तामिस्रांधतामिस्रपदाभ्यांक्रोधमरणेएवयाश्चेनतुराजसौद्वेषाभिनिवेशावित्यर्थः ॥ ३३ ॥

Digitized by Google